

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

תוכן

- א. האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה 1.....
- ב. מפני שכבידו של כלי חוצץ 1.....
- ג. גזירה שלא יטביל מחטין וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד 2.....

דף כא.

א. האונן ומחוסר כפורים צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה

נתבאר לעיל דף כ: שאחת עשרה מעלות עשו חכמים לקדש על התרומה, והמעלה האחת עשרה¹ – האונן אף על פי שלא נטמא במת², ואחר זמן אנינותו. וכן המחוסר כיפורים לאחר שהביא קרבנו, מ"מ כשרוצה לאכול קדשים צריך טבילה. שמכיון³ שעד זמן זה היו אסורים בקדשים והסיהו דעתן ושמא נטמאו והם לא ידעו ועתה הותרו, צריכים טבילה להכירא, ולא עשו מעלה זו אלא לאכילה אבל לנגיעה האונן ומחוסר כפורים שהביא קרבנותיו⁴, נוגעים בקדשים קודם טבילה, אבל לתרומה אין צריך, בין האוכל ובין הנוגע. שהאונן ומחוסר כיפורים מותרין לאכול את התרומה.

ב. מפני שכבידו של כלי חוצץ

כבר התבאר לעיל דף כ. שהמעלה הראשונה בקודש על פני תרומה היא – שממלא אדם⁵ כלים טמאים, בכלי גדול טהור להטבילם במקוה אם רוצה להשתמש בהם לתרומה, אבל אינו יכול להטבילם כך אם רוצה להשתמש

¹ וכתבו התוס' ר"פ חומר בקדש דיש עוד מעלות כמו נוטלין לידים לתרומה ולקדש מטבילין, וכן טבל והוחזק לתרומה לא הוחזק לקדש, אלא דבאלו אין שום חשש כלל ואפילו דלא כחמש אחרונות, לפיכך לא השבינן להו בהמעלות

² רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יב הלכה טו

³ כמבואר להלן בנמ' דף כד:

⁴ אבל אם לא הביא קרבנותיו הרי הוא פוסל את הקדשים במגעו, כמבואר ברמב"ם שם פרק י הלכה ג. ועיין כסף משנה הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ה הלכה ד, ועיין תו"ט נדה פ"י מ"ז שהאריך בזה ועיין מעשה רוקח כאן. ובמרכבת המשנה משכב ומושב שם כתב שאם לא הביא קרבנותיו פוסל במגעו אפילו טבל. ועיי"ש שחילק שסתם מחו"כ אינו פוסל במגעו לאחר הבאת קרבנותיו, אך במחוי"כ דטבול יום ארוך כגון יולדת כיון שהחמירו בו חז"ל שיהיה ראשון לקדש נ"ל בדין להתמיר שצריך טבילה באחרונה אף לנגיעת קדש.

⁵ רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יב הלכה א

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

בהם לקדש, י"א⁶ שטעם החומרא שמפני חומרת הקדש רואין כאלו הכלי החיצון חוצץ בפני הכלים, אף על פי שהמים נכנסים בה שנראה הכלי החיצון כחציצה, וי"א⁷ שטעם החומרא שאנו אומרים שכובדו של כלי הפנימי המכביד על החיצון שהוא מונח בתוכו, חוצץ בפני המים, למרות שאפשר שיצוף על ידי המים, ואין טבילה עולה לא לזה ולא לזה.

דף כא:

ג. גזירה שלא יטביל מחטין וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד

י"א⁸ שטעם המעלה הראשונה שאין מטבילים כלי בתוך כלי לקודש הוא משום גזירה שמא יהיה פי הכלי צר ולא יהיה בו כשפופרת הנוד, ונמצאו הכלים שבתוכו כאלו טבלו במים שבכלי החיצון ולא במקוה, אבל משום חציצה אין חוששים, ולתרומה אין חוששים שמא יהי פיו צר. ולהלן דף כב. יבואר בעזה"ת היוצא לדינא משתי דעות הנזכרות.

⁶ פיה"מ פרק ג משנה א ובר' אילא בסוגיין אך בחיבורו כתב כרבא כדלהלן.
⁷ ר"ב שם, ולפי"ז אם אינו כבד אינו חוצץ אך לטעם פיה"מ הנ"ל חוצץ בכל גווני עיין תפא"י אות ב ג, אולם לכאורה א"כ בכלי כבד אף לתרומה היה חוצץ וכדאיתא ברמ"א בשולחן ערוך יורה דעה סימן רב סעיף ו' אם הכלי הפנימי הוא כבד ומונח תוך החיצון, לא תעלה לו טבילה במקום שמונח. ועיי"ש בערוך השולחן סעי' יג "דהא על כל פנים בעינן שיעשו המים לשולי הכלים ואם הפנימי מכבדת על החיצון לא תעלה טבילה לשניהם להחיצון לא תעלה מפני שהמים לא יגיעו לשוליה מבפנים ולהפנימי לא יגיעו המים לשוליה מבחוץ. ואולי צ"ל דהתם איירי בכלי כבד שאין שייך שיהיה רפוי בתוך הפנימי ואינו צף בבואו במים, ואין שייך שיבא מים במקום הנחתו, והכא איירי שכבד אך שייך שיהיה רפוי ויצוף ובקדשים חיישי' משום מעלה שמא לא באו מים ובתרומה לא חיישי'. וצ"ע וזהו מה דאיתא בגמ' ב' דמ"א אקפוויי מקפו ליה למנא לא הו"א חציצה צריכא".

⁸ דעת הרמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יב הלכה א